

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 94 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. 2024, 1292) dalej: u.o.z., oraz art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. 2025, 1691), dalej: k.p.a.,

zawiadamia się

strony postępowania, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wyniku rozpatrzenia odwołania, decyzją z 18.05.2026 r., znak: DOZ-OAiK.650.1103.2025.ML, uchylił w całości decyzję Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 11.10.2024 r., znak: K-RD.5140.99.2021.MB, a następnie orzekł o:

- wpisaniu do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5- 5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich, położonego na działce ew. nr 3431/282 obręb 0053 (KW ██████████) w m. pow. Siemianowice Śląskie, w granicach oznaczonych na załączniku graficznym stanowiącym integralną część niniejszej decyzji;

- niewpisaniu do tego rejestru zabytków kamienicy przy ul. Trafalczyka 12-13, położonej na działce ew. nr 3622/282 obręb 0053 w Siemianowicach Śląskich, jako elementu zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich.

Treść ww. decyzji dostępna jest dla stron postępowania, po uprzednim umówieniu spotkania, w siedzibie Departamentu Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy ul. Ksawerów 13 w Warszawie (tel. 22 21-21-126), siedzibie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, przy ul. Francuskiej 12 w Katowicach (tel. 32 253-77-88) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, ul. Jana Pawła II 10 w Siemianowicach Śląskich (tel. 32 760-52-00)
- w godzinach przyjęć interesantów.

Publiczne obwieszczenie w sprawie nastąpiło w dniu 18.05.2026 r. na stronie BIP Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zgodnie z art. 49 k.p.a., doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

DOZ-OAiK.650.1103.2025.ML
Warszawa, 18 maja 2026 r.

Decyzja

W związku z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 24.11.2025 r., sygn. akt VII SA/Wa 2589/25; po rozpatrzeniu odwołania z 28.10.2024 r. wniesionego przez Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich, reprezentowaną przez adwokat Izabelę Targosz, od decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 11.10.2024 r., znak: K-RD.5140.99.2021.MB, wpisującej do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego pod numerem A/933/2024, zespół zabudowy osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a, 12-13 w miejscowości Siemianowice Śląskie, położony na działkach ew. nr 3431/282 i 3622/282 obręb 0053, w m. pow. Siemianowice Śląskie, wraz z terenem fragmentu działki ew. nr 3431/282 obręb 0053 - na podstawie art. 7 pkt 1, art. 9 ust. 1, art. 89 pkt 1, art. 93 ust. 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. 2024, 1292), dalej: u.o.z., oraz art. 17 pkt 2, art. 138 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. 2025, 1691), dalej: k.p.a.,

orzekam:

- uchylić w całości decyzję Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 11.10.2024 r., znak: K-RD.5140.99.2021.MB;
- wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich, położony na działce ew. nr 3431/282 obręb 0053 (KW ██████████) w m. pow. Siemianowice Śląskie, w granicach oznaczonych na załączniku graficznym stanowiącym integralną część niniejszej decyzji;
- nie wpisać do tego rejestru zabytków kamienicy przy ul. Trafalczyka 12-13, położonej na działce ew. nr 3622/282 obręb 0053 w Siemianowicach Śląskich, jako elementu zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich.

Załącznik graficzny stanowi integralną część niniejszej decyzji z oznaczeniem przedmiotu ochrony konserwatorskiej: kolorem czerwonym oznaczono budynki tworzące zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, natomiast kolorem zielonym - obszar zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich.

Uzasadnienie

Jak wynika z akt sprawy, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w drodze obwieszczenia z 20.09.2021 r. zawiadomił strony o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości zespołu

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2335252.11038836.10415785

zabudowy osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a, 12, 13 w miejscowości Siemianowice Śląskie, położonego na działkach ew. nr 3431/282 i 3622/282 obręb 0053. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał decyzję z 27.01.2022 r., która została uchylona decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 10.11.2022 r., znak: DOZ-OAiK.650.163.2022.BS, a sprawa skierowana do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji. Następnie Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał decyzję z 15.02.2023 r., która została uchylona decyzją Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 29.02.2024 r., znak: DOZ-OAiK.650.281.2023.ML.3. Minister, przekazując sprawę organowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia, wskazał na konieczność przeprowadzenia w całości postępowania wyjaśniającego i dowodowego zmierzającego do właściwego ustalenia przedmiotu oraz granic ochrony konserwatorskiej, a także rozpoznania substancji i ustalenia wartości zespołu zabudowy osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich. Minister wyjaśnił, że zabytek rozpoznany jako historyczny zespół budowlany powinien odpowiadać definicji zawartej w art. 3 pkt 13 u.o.z. Organ odwoławczy podniósł wątpliwości co do spójności zespołu zabudowy osiedla robotniczego w Siemianowicach Śląskich w kontekście uznania za jego integralny element kamienicy przy ul. Trafalczyka 12-13, znajdującej się poza granicami tego zespołu.

Decyzją z 11.10.2024 r. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod numerem A/933/2024, zespół zabudowy osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a, 12-13 w miejscowości Siemianowice Śląskie, położony na działkach ew. nr 3431/282 i 3622/282 obręb 0053, w m. pow. Siemianowice Śląskie, wraz z terenem fragmentu działki ew. nr 3431/282 obręb 0053. Integralną częścią tej decyzji jest załącznik graficzny, na którym zostały oznaczone „granice wpisu do rejestru zabytków zespołu” obejmujące budynki przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a oraz budynek przy ul. Trafalczyka 12-13 (poza granicami zespołu). Po rozpatrzeniu odwołania Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich, reprezentowanej przez adwokata Izabelę Targosz, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego decyzją z 8.09.2025 r., znak: DOZ-OAiK.650.1024.2024.ML, uchylił zaskarżoną decyzję w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. Uzasadniając ww. decyzję Minister wskazał, że Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków dotychczas nie uwzględnił zaleceń organu drugiej instancji, a w konsekwencji nie określił precyzyjnie przedmiotu i zakresu postępowania administracyjnego co oznacza, że nie zostały wyjaśnione okoliczności sprawy, które będą miały bezpośredni wpływ na jej przyszłe rozstrzygnięcie. Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie sprzeciw od decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 8.09.2025 r., znak: DOZ-OAiK.650.1024.2024.ML. Sąd prawomocnym wyrokiem z 24.11.2025 r., sygn. akt VII SA/Wa 2589/25, uchylił ww. decyzję. W uzasadnieniu wyroku Sąd podzielił ustalenia Ministra w zakresie stwierdzenia, że organ pierwszej instancji dopuścił się nieściłości przy ustalaniu przedmiotu wpisu do rejestru, a w szczególności rodzaju zabytku nieruchomego, co wynika z braku konsekwencji ustalenia granic i substancji zespołu osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich oraz kontekstu ochrony konserwatorskiej

budynku przy ul. Trafalczyka 12-13 w ramach ww. zespołu. Zdaniem Sądu nie oznacza to jednak, że organ odwoławczy nie miał możliwości ustalenia przedmiotu omawianego postępowania oraz wydania decyzji merytorycznej na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sporna kwestia sprowadza się bowiem do rozstrzygnięcia, czy wymienione w komparycji decyzji nieruchomości stanowią jeden historyczny zespół budynków rozumiany zgodnie z definicją art. 3 pkt 13 u.o.z., czy też zespół ten tworzą jedynie budynki położone przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11, a budynek przy ul. Trafalczyka 12-13 stanowi odrębny przedmiot ochrony konserwatorskiej. Sąd wskazał, że w trakcie trwającego od 2021 r. postępowania organ konserwatorski pierwszej instancji zgromadził obszerny materiał dowodowy, który jest wystarczający do przeprowadzenia tego typu analizy przez organ odwoławczy. W skład ww. materiału wchodzi m.in. dokumentacja ewidencyjna, opracowania naukowe dotyczące historii architektury Śląska, karty ewidencyjne z wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych, protokoły z oględzin wraz z dokumentacją fotograficzną, opinie biegłych i opinia Narodowego Instytutu Dziedzictwa dotycząca spornych budynków. W tej sytuacji w rozpatrywanej sprawie nie zachodziły okoliczności uprawniające Ministra do wydania decyzji kasatoryjnej. Sąd zalecił Ministrowi, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy przeanalizował całość dostępnych dokumentów i ewentualnie uzupełnił materiał w trybie przewidzianym w art. 136 k.p.a. Następnie zobowiązał Ministra do oceny, czy istnieją przesłanki do wpisania do rejestru zabytków zespołu budynków i ewentualnie w jakim zakresie; czy możliwe jest wpisanie do rejestru zabytków zespołu bez budynku przy ul. Trafalczyka 12-13; czy w ogóle brak jest podstaw do wpisania nieruchomości, których dotyczy niniejsza sprawa do rejestru zabytków, o co w postępowaniu administracyjnym wnosi strona skarżąca.

Zgodnie z art. 153 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz. U. 2026, 143), ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w orzeczeniu sądu wiążą w sprawie ten sąd oraz organ, którego działanie lub bezczynność było przedmiotem zaskarżenia.

Będąc zobligowanym oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania zawartymi ww. wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego działając na podstawie art. 136 k.p.a., zwrócił się do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przeprowadzenie dodatkowego dowodu w postaci oględzin zabudowy przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich. Czynność ta miała na celu ustalenie aktualnego stanu zachowania budynków oraz zagospodarowania terenu zespołu osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich i przeprowadzenie analizy powiązań widokowych oraz relacji przestrzennych ww. zespołu z kamienicą przy ul. Trafalczyka 12-13. W odpowiedzi pismem z 9.03.2026 r. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków przekazał protokół oględzin przeprowadzonych w dniu 3.03.2026 r. wraz z materiałem zdjęciowym.

Pismem z 11.03.2025 r. pełnomocniczka Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich została skutecznie powiadomiona o możliwości zapoznania się z całością akt sprawy, z pouczeniem o terminie przysługującym na zgłoszenie uwag i wniosków. Pismem z 16.03.2026 r. adwokat Izabela Targosz wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów w postaci załączonych

do pisma zdjęć, na okoliczność ustalenia faktu zalania piwnic, występowania pleśni oraz grzybów w mieszkaniach, dewastacji i zawilgocenia klatek schodowych, a także istnienia prowizorycznych wejść do nieruchomości przy ul. Trafalczyka 3-11. Pełnomocniczka Wspólnoty wskazała, że brak możliwości wykonania odwodnienia nieruchomości, izolacji nieruchomości, jej ocieplenia i osuszenia budynków stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia ich mieszkańców, więc interes społeczny przemawia za szybkim zakończeniu postępowania i wydaniem pozwoleń na przeprowadzenie niezbędnych prac przy budynkach w celu ich osuszenia oraz trwałego usunięcia pleśni i grzybów. Jednocześnie pełnomocniczka Wspólnoty, powołując się na ustalenia dotyczące przekształceń w obrębie dawnego osiedla robotniczego w Siemianowicach Śląskich stwierdziła, iż w zaskarżonej decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nie zostało wykazane jakie wartości zabytkowe posiada przedmiotowy zespół zabudowy osiedla, nie zostały przedstawione precyzyjne przesłanki przemawiające za objęciem ww. zespołu zabudowy ochroną prawną w postaci wpisu do rejestru zabytków. Dodatkowo podczas oględzin nieruchomości w dniu 3.03.2026 r. zostało ustalone, że stan techniczny wszystkich nieruchomości ulega stopniowemu pogorszeniu (powiększające się ubytki w elewacjach budynków oraz nowe pęknięcia), teren zespołu jest w złym stanie (jezdnia jest popękana, z licznymi dziurami). Teren zespołu nie ma wyróżniającej się kompozycji, wokół budynków znajdują się śmietniki, parkingi oraz garaże. Na elewacjach nieruchomości ul. Trafalczyka 3-11 znajdują się również jednostki zewnętrzne klimatyzacji, a także widoczne linie teletechniczne.

Ponownie rozpatrując odwołanie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich z 28.10.2024 r., w świetle uwag zawartych w piśmie strony skarżącej z 16.03.2026 r., organ odwoławczy uznał, iż zarzuty podniesione przez Wspólnotę w części dotyczącej wpisania do rejestru zabytków zespołu budynków przy ul. Trafalczyka nr 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 8-8a, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich nie znajdują potwierdzenia w aktualnym stanie faktycznym i prawnym sprawy, a tym samym nie zasługują na uwzględnienie. Jednocześnie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego stwierdził konieczność uchylecia zaskarżonej decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 11.10.2024 r. wobec nieprecyzyjnego określenia przedmiotu ochrony konserwatorskiej, a także granic historycznego zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich. Po uzupełnieniu akt sprawy o dowody pozwalające na jednoznaczne ustalenie stanu faktycznego sprawy, organ odwoławczy zastosował instytucję reformacji i orzekł co do istoty sprawy we własnym zakresie, działając na podstawie art. 138 ust. 1 pkt 2 k.p.a.

Jak stanowi art. 9 ust. 1 u.o.z., do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Definicja zawarta w art. 3 pkt 1 i 2 u.o.z., wskazuje, iż zabytek nieruchomy jest to nieruchomość, ich części lub zespoły, będąca dziełem człowieka lub związana z jego działalnością i stanowiąca świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zatem w postępowaniu administracyjnym w sprawie wpisania zabytku do rejestru koniecznym jest wskazanie jakie samoistne wartości zabytkowe posiada obiekt lub obszar, aczkolwiek wskazane wyżej wartości nie muszą

występować łącznie. Natomiast decyzja administracyjna, kończąca postępowanie w sprawie wpisania zabytku do rejestru, poza odzwierciedleniem stanu faktycznego i prawnego sprawy winna precyzyjnie określać przedmiot i zakres ochrony konserwatorskiej, a także jednoznacznie wskazać i wyjaśnić przesłanki objęcia zabytku ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 13 u.o.z. historyczny zespół budowlany to powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi. Podstawowym komponentem historycznego zespołu budowlanego są więc budynki, które łączy forma architektoniczna, styl, zastosowane materiały, funkcja, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi. Równie ważnym elementem zespołu budowlanego są relacje przestrzenne, rozumiane jako wzajemne powiązanie i czytelne wyodrębnienie budynków w przestrzeni. Dla tak definiowanego zespołu budowlanego istnieje więc konieczność wyznaczenia granic obszaru ww. relacji przestrzennych, w ramach których skonkretyzowana zostanie integralność obu tych komponentów. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że obszar relacji przestrzennych nie jest tożsamy jednak z relacjami widokowymi „na” zabytek i „z” zabytku, a także z „otoczeniem zabytku” definiowanym w art. 3 pkt 15 u.o.z. jako teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. Stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. „b” u.o.z. zabytek nieruchomy klasyfikowany jako historyczny zespół budowlany podlega ochronie i opiece bez względu na stan zachowania.

Na materiał dowodowy zgromadzony przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a także uzupełniony w toku postępowania odwoławczego, składa się m.in.:

- Wyimek ze „Sprawozdania Prezydenta Miasta z realizacji gminnego programu ochrony zabytków w latach 2017-2018 w Siemianowicach Śląskich” (Siemianowice Śląskie 2018);
- Wyimek z opracowania „Z dziejów przemysłu Siemianowic Śląskich” autorstwa Małgorzaty Derus (Siemianowice Śląskie, 2012 r);
- Wyimek z artykułu Małgorzaty Derus „Kolonie robotnicze” [w: Siemianowicki Rocznik Muzealny nr 11, rocznik 2012];
- Karta ewidencyjna opracowana w 2021 r. dla zespołu osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, karty ewidencyjne opracowane w 2021 r. dla domów robotniczych przy ul. Trafalczyka nr 3-3a-3b-3c, Trafalczyka nr 4, Trafalczyka nr 5-5a, Trafalczyka nr 6-6a, Trafalczyka nr 7a-7b, Trafalczyka nr 9-9a, Trafalczyka nr 10-10a, Trafalczyka nr 11-11a, a także karty ewidencyjne opracowane w 2021 r. dla domu urzędniczego przy ul. Trafalczyka nr 12-13;
- „Opinia dotycząca określenia walorów zabytkowych zespołu budynków kolonii robotniczej przy ulicy Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich” wykonana w grudniu 2021 r. przez mgr inż. ██████████ i mgr. inż. ██████████ na zlecenie Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich;
- Notatka służbowa Miejskiego Konserwatora Zabytków w Siemianowicach Śląskich z 12.10.2021 r. z oględzin na terenie zespołu osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich;

- Wyimek z publikacji „Patronackie Osiedla Robotnicze”, tom 1: Górny Śląsk, autorstwa Michała Bulsy (Łódź, 2022);
- Materiał archiwalny, w tym kartograficzny, z zasobów Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie;
- „Kolonie robotnicze – Osiedle przy ul. Trafalczyka 3-11 – Siemianowice Śląskie. Zmiany zagospodarowania i zabudowy w przestrzeni lat”, wykonana w kwietniu 2024 r. przez ██████████ na zlecenie Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości przy ul. Trafalczyka nr 3, 3a, 3b, 3c, 4, 5, 6, 6a, 7a, 7b, 8, 8a, 9, 9a, 10, 11 w Siemianowicach Śląskich;
- Protokół z oględzin przeprowadzonych w dniu 6.06.2024 r. na terenie zabudowy przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich;
- „Opinia dotycząca oceny potencjalnych wartości zabytkowych zespołu zabudowy osiedla robotniczego położonego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich” opracowana z datą 20.06.2024 r. przez Narodowy Instytut Dziedzictwa na zlecenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- Protokół i materiał zdjęciowy z oględzin przeprowadzonych w dniu 3.03.2026 r. na terenie zabudowy przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich w ramach czynności zleconych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na podstawie art. 136 k.p.a.;
- Pismo pełnomocniczki Wspólnoty Mieszkaniowej z 16.03.2026 r. zawierające uwagi do sprawy oraz wnioski dowodowe w zakresie uwzględnienia stanu budynków przy ul. Trafalczyka zobrazowanego materiałem zdjęciowym (płyta CD).

Analiza materiału dowodowego pozwoliła Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego na wpisanie do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich, położonego na działce ew. nr 3431/282 obręb w m. pow. Siemianowice Śląskie. Dla nieruchomości tej Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich prowadzi księgę wieczystą nr ██████████. Zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich aktualnie tworzący jest przez osiem obiektów o adresach: ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a. Orzekając w niniejszej sprawie Minister wyznaczył obszar ww. zespołu obejmujący część działki ew. nr 3431/282 obręb 0053, w granicach którego położone są ww. budynki wpisane do rejestru zabytków. Obszar ten został oznaczony na załączniku graficznym stanowiącym integralną część niniejszej decyzji. Minister ustalił, że przedmiotowe budynki tworzące zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich posiadają wartości zabytkowe wymagające ochrony prawnej, natomiast wyznaczony obszar zespołu dokumentuje i odzwierciedla wzajemne relacje przestrzenne pomiędzy tworzącymi go elementami. Przedmiot ochrony konserwatorskiej wskazany w sentencji orzeczenia niniejszej decyzji odpowiada klasyfikacji zabytku nieruchomego definiowanego jako historyczny zespół budowlany zgodnie z art. 3 pkt 13 u.o.z.

Jednocześnie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ustalił, że traktowanie budynku przy ul. Trafalczyka 12-13, położonego na terenie działki ew. nr 3622/282, jako integralnego i spójnego elementu zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, jest nieuzasadnione. Budynek o charakterze kamienicy mieszkalnej nie posiada cech architektonicznych spójnych z pozostałymi domami

robotniczymi, ponadto w rzeczywistości stanowi element zabudowy znajdującej się przy ul. Kasprzaka - poza głównym układem kompozycyjnym ww. osiedla robotniczego. Zarówno osiedle robotnicze (obiekty o adresach: Trafalczyka 3-11a), jak i kamienica dla urzędników (obiekt o adresie: Trafalczyka 12-13) powstały jako zabudowa mieszkalna dla robotników i urzędników przy nieistniejącej już hucie „Laura” w Siemianowicach Śląskich. Fakt ten nie upoważnia jednak do automatycznego uznania, że wszystkie obiekty związane z historią huty „Laura” tworzą zabytek nieruchomy określony jako „zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego”, definiowany zgodnie z art. 3 pkt 13 u.o.z. Kamienica dla urzędników powstała jako obiekt o odmiennej skali, bryle oraz wyrazie architektonicznym (a także standardzie) od domów tworzących osiedle robotnicze. Pomimo istniejących powiązań widokowych z zespołem budowlanym osiedla robotniczego, kamienica nie była przewidziana jako integralny element kompozycji przestrzennej tego założenia. Brak jest czytelnej relacji pomiędzy kamienicą a zabudową zespołu budowlanego osiedla robotniczego. W związku z powyższym Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego orzekł o niewpisaniu do rejestru zabytków kamienicy przy ul. Trafalczyka 12-13, położonej na działce ew. nr 3622/282 obręb 0053 w Siemianowicach Śląskich, jako elementu zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich. Decyzja ta nie oznacza, iż kamienica przy ul. Trafalczyka 12-13 nie posiada wartości zabytkowych, jako dzieło architektury i budownictwa (art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. „c” u.o.z.). Jednak objęcie indywidualną ochroną konserwatorską tego budynku wymaga przeprowadzenia przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków odrębnego postępowania administracyjnego.

Po analizie dowodów zgromadzonych w aktach omawianej sprawy Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ustalił, że zespół budowlany osiedla robotniczego przy dzisiejszej ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich, pierwotnie znajdował się w pobliżu terenu nieistniejącej huty „Laura” (niem. Laurahutte), która po II wojnie światowej działała pod nazwą „Jedność” do momentu jej likwidacji w 2003 r. Zespół położony jest na obszarze ograniczonym ul. Szkolną, Trafalczyka, Kasprzaka i Katowicką w południowej części śródmieścia Siemianowic Śląskich. Przedmiotowy zespół budowlany osiedla robotniczego został wzniesiony pod kierunkiem budowniczego o nazwisku Juth w latach 1918-1921, na terenie dawnej kolonii Grabie. Powstał dla rodzin robotników pracujących w hucie „Laura”, jako zespół zabudowy mieszkalnej z towarzyszącą mu zielenią, z mieszkaniami w dobrym standardzie co wypełniało przepisy państwa pruskiego, wynikające z ustawy osiedleńczej i budowlanej z 1904 r. W jego kompozycji widoczne jest podkreślenie osi kompozycji osiedla, grupowanie domów wokół placów, a także sytuowanie w obrębie osiedla budynku bramnego, co charakteryzowało modernistyczne zespoły mieszkaniowe z pocz. XX w. Jego zabudowa ukształtowana jest w nurcie architektury rodzimej (pruskiej), nawiązującej do stylistyki rustykalnej z otwarciem domu w stronę wewnętrznego dziedzińca z zielenią przydomową. Powyższe cechy osiedla robotniczego huty „Laura” badacze wiążą z angielską ideą „miasta ogrodu” zyskującą popularność na pocz. XX w., przy czym w przypadku realizacji omawianego założenia wskazują, iż jest to jedyny znany tego typu przykład na terenie Siemianowic Śląskich oraz jeden z niewielu w regionie. Wprawdzie jego pierwotna forma częściowo została uszczuplona jest jednak nadal bardzo dobrze czytelna.

Według oryginalnego projektu osiedla robotniczego wzniesiono na prostokątnej działce zabudowę składającą się z dwóch szeregów domów, usytuowanych kalenicowo względem

alei głównej, będącej jednocześnie osią kompozycji. Układ ten został zamknięty od strony huty trójskrzydłowym budynkiem bramnym na planie podkowy. Wszystkie budynki osiedla zostały wzniesione z cegły, reprezentując formy stylu rodzimego, wyrażone w prostych bryłach, zredukowanej dekoracji architektonicznej, zastosowaniu czterospadowych dachów pierwotnie z lukarnami oraz ujęciu otworów okiennych drewnianymi okiennicami. Budynki wchodzące w skład osiedla otoczone były zaprojektowanymi terenami zielonymi. Od strony alei głównej domy poprzedzały przedogródki, a od strony zakładu pracy przy budynku bramnym było miejsce na ogrody użytkowe (warzywniki). Początek alei głównej podkreślał również gazon przy budynku bramnym. W uzupełnieniu koncepcji zabudowy socjalnej huty „Laura”, poza obszarem osiedla robotniczego, została wzniesiona kamienica dla kadry urzędniczej, posiadająca większe mieszkania o wyższym standardzie, utrzymana w stylistyce modernistycznej zabudowy miejskiej (dzisiejszy adres: ul. Trafalczyka 12-13).

Na terenie osiedla robotniczego w 1918 r., jako pierwszy wzniesiono kompleks budynku bramnego na planie zbliżonym do podkowy, otwartej od strony dzisiejszej ul. Katowickiej - obecne są to budynki nr 3-3a-3b-3c i nr 5-5a, a także nieistniejący nr 1. Centralny obiekt kompleksu, tj. budynek nr 3-3a-3b-3c, został połączony z budynkami nr 5-5a oraz nr 1 niewielkimi, parterowymi obiektami (znajdowało się w nich po jednym mieszkaniu) - obecnie zachował się budynek nr 4, natomiast nr 2 już nie istnieje. W centralnym budynku kompleksu w poziomie parteru na osi założenia znajdowało się reprezentacyjne przejście bramne wsparte na masywnych kolumnach. Pozostałe sześć wolnostojących domów wzniesiono w kolejnych latach i usytuowano prostopadle do ww. kompleksu budynku bramnego, po trzy po obu stronach centralnej alei (Coloniestrasse), kończącej się placem zabaw w rejonie dzisiejszej ul. Szkolnej. Teren budowy wymusił nie do końca równoległe ułożenie budynków, co dodatkowo urozmaiciło układ przestrzenny całości założenia. Zespół zabudowy osiedla uzupełniały zabudowania gospodarcze („chlywiki”) w postaci ośmiu estetycznych murowanych budyneczków z dwuspadowymi dachami, zaopatrzonych w zbiorniki na obornik (obecnie nieistniejące).

W przedmiotowym zespole budowlanym dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, dotychczas utrzymana jest większość historycznej struktury i substancji, chociaż osiedle nie zachowało się w swojej pierwotnej formie. Stopniowe zmiany w układzie przestrzennym osiedla robotniczego następowały od lat 30. XX w., w tym czasie plac zabaw zamykający oś założenia został zabudowany budynkiem mieszkalnym i oddzielony murem. Po II wojnie światowej huta kontynuowała swoją działalność pod nazwą „Jedność”, a osiedle robotnicze nadal służyło jej pracownikom. W latach 50. XX w. w sąsiedztwie osiedla robotniczego nastąpiła zmiana układu komunikacyjnego, spowodowana przebudową ul. Katowickiej (poszerzenie i obniżenie poziomu jezdni). Zlikwidowano wówczas drogę dojazdową do osiedla od strony południowo-wschodniej, będącą przedłużeniem głównej alei, a komunikację poprowadzono obecnymi ul. Szkolną i Hutniczą oraz nową ul. Kasprzaka, równoległą do alei głównej. Zmiana układu komunikacyjnego stała się przyczyną likwidacji przejazdu bramnego w budynku nr 3-3a-3b-3c, który zamurowano i przekształcono początkowo na pomieszczenie gospodarcze, a na przełomie XX/XXI w. na mieszkanie. Od lat 50. do 70. XX w. wokół osiedla stopniowo powstawała nowa zabudowa w postaci bloków mieszkalnych. Plany wobec historycznego osiedla zakładały również przebudowę domów robotniczych na czterokondygnacyjne bloki. Przebudowy takiej dokonano jedynie w odniesieniu do budynku nr 8 usytuowanego przy alei

centralnej, który nadbudowano o dwie kondygnacje i przekształcono w blok (pierwotna bryła i wyraz architektoniczny obecnie nieczytelne). W tym czasie z powodu szkód górniczych dokonano rozbiórki części kompleksu budynku bramnego, likwidując jego lewe skrzydło, na które składały się piętrowy budynek nr 1 i parterowy nr 2. W miejscu wyburzonego skrzydła budynku bramnego w późniejszym okresie powstało kilka kompleksów garaży oraz rozdzielnia elektryczna, znajdują się one jednak poza przestrzenią dawnej głównej osi osiedla.

Wszystkie domy robotnicze tworzące ww. zespół, w granicach wyznaczonych niniejszą decyzją, zostały wzniesione na planie prostokąta, jako obiekty dwutraktowe. Bryły budynków są zwarte, jedno lub dwukondygnacyjne, z podpiwniczeniem. Elewacje - ceglane, nietynkowane, obecnie wejścia do klatek schodowych częściowo nakryto współczesnymi daszkami. W budynku nr 3-3a-3b-3c w pierwszej kondygnacji, na czterech środkowych osiach, znajduje się architektoniczna oprawa bramy (obecnie zamurowanej, przekształconej w kubaturę mieszkalną). Dachy obiektów są dwu lub czterospadowe, w niektórych dachach dodatkowo istnieją wtórne okna połaciowe, doświetlające mieszkania przerobione ze strychów. W budynkach nr 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a (przeznaczonych dla ośmiu rodzin) na dachach znajdują się dwie mansardy od strony dawnej alei centralnej. Na elewacjach tych samych budynków, na osiach z wejściami do klatek schodowych są ułożone z cegły płaskie imitacje wykuszy, tworzące nad drzwiami wejściowymi rodzaj ozdobnych, schodkowatych nadproży. Elewacje boczne (oprócz budynku nr 3-3c) są bez okien. Klatki schodowe budynków: z wejściami do mieszkań; mieszkania dwupokojowe z kuchnią i łazienką; niektóre strychy zaadaptowano na mieszkania. Z pierwotnego wyposażenia budynków zachowane są balustrady, schody, posadzki w klatkach schodowych, drzwi do piwnic i na strychy, w niektórych klatkach schodowych zachowane są ceramiczne posadzki na pierwszej kondygnacji. Jak wynika z ustaleń dokonanych w toku postępowania, w budynków wykonano izolację poziomą fundamentów, ceglane elewacje są silnie zabrudzone, z widocznymi miejscowymi ubytkami cegły i fugi. Okna w większości wymieniono na nowe z PCV, przeważnie bez zachowania podziałów. Drzwi wejściowe do klatek schodowych wymieniono na nowe (metalowe). Schody zewnętrzne prowadzące do drzwi wejściowych usunięto, zastąpiono prowizorycznymi z desek lub metalowymi. Pokrycie dachów wymieniono na blachodachówkę, a wieżby dachowe noszą ślady uzupełnień. W klatkach schodowych zachowały się oryginalne: stolarka balustrad oraz schodów, częściowo płytki ceramiczne na podestach pierwszej kondygnacji. Zachował się detal architektoniczny elewacji budynków. Biorąc pod uwagę protokół oględzin z 3.03.2026 r. oraz materiał zdjęciowy przekazany przez pełnomocniczkę Wspólnoty, należy stwierdzić, że część budynków znajdujących się na terenie osiedla robotniczego wymaga przeprowadzenia robót remontowych i prac konserwatorskich zmierzających do przywrócenia im właściwego stanu technicznego i użytkowego, co nie ma jednak wpływu ocenę wartości zabytkowych tych budynków.

Na podstawie ustaleń dokonanych w toku postępowania administracyjnego Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego stwierdził, że zmiany dokonane w układzie przestrzennym osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, pomimo ich negatywnego wpływu na odbiór całości założenia nie spowodowały jednak całkowitego zatarcia jego kompozycji utrzymanej i dobrze czytelnej na obszarze wpisanym do rejestru zabytków. Zabudowa osiedla dokumentuje jego oryginalną koncepcję architektoniczną,

bowiem obiekty wskazane w niniejszej decyzji zachowały pierwotne bryły, skalę, formę oraz wyraz architektoniczny. Daje to podstawę do stwierdzenia, że zespół budowlany ww. osiedla robotniczego zachował w znacznym stopniu autentyczną substancję będącą nośnikiem jego wartości zabytkowych. Z pierwotnej kompozycji osiedla do naszych czasów przetrwały jego najważniejsze elementy. Na obszarze zespołu w granicach wyznaczonych na załączniku graficznym do niniejszej decyzji, znajduje się zachowany w większości kompleks budynku bramnego z zaakcentowanym architektonicznie dawnym przejściem bramnym, pięć domów robotniczych o niezmiennych parametrach zewnętrznych, które usytuowane są kalenicowo wzdłuż dawnej alei centralnej, czytelnej jako obszar niezabudowany. Rozmieszczenie budynków względem siebie dokumentuje pierwotną koncepcję kompozycji założenia oraz ich wzajemne relacje oparte na układzie osiowym z wyróżnieniem kompleksu budynku bramnego. Sposób zagospodarowania terenu objętego niniejszym postępowaniem, pomimo zmian wynikających z usprawnienia układu komunikacyjnego oraz potrzeb mieszkańców osiedla, nie skutkowało wprowadzeniem żadnych obiektów, które zaburzyłyby czytelność przebiegu alei głównej i możliwości jej aranżacji poprzez elementy zaprojektowanej zieleni, co nawiązywałoby do pierwotnej koncepcji czerpiącej z idei „miasta ogrodu”.

Wobec powyższego Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie ma wątpliwości, że budynki mieszkalne przy ul. Trafalczyka nr 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich tworzą historyczny zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego o wartościach zabytkowych. Obiekty te stanowią powiązaną ze sobą przestrzennie grupę budynków, która w sposób czytelny jest wyodrębniona z pozostałej zabudowy mieszkalnej. Domy robotnicze pochodzą z tego samego okresu, posiadają spójną formę architektoniczną charakterystyczną dla historycznej tradycji budowlanej regionu śląskiego o cechach stylu rodzimego (pruskiego). Budynki tworzące zespół osiedla robotniczego w Siemianowicach Śląskich zostały wzniesione jako murowane z cegły, posiadają zbliżone formy architektoniczne oraz skromny detal, charakterystyczny dla czasu i miejsca ich powstania. Obiekty te reprezentują ten sam typ rozwiązań materiałowych i budowlanych, a ich głównym wyróżnikiem jest czas powstania, styl architektoniczny, utrzymana funkcja mieszkalna wynikająca z koncepcji utworzenia osiedla robotniczego przy zakładzie hutniczym, a także ich związek z historią działalności nieistniejącej już huty „Laura” (później „Jedność”) w Siemianowicach Śląskich. Jednocześnie zespół osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka reprezentuje założenie o rzadkim dla regionu Śląska luźnym, przemyślanym kompozycyjnie układzie przestrzennym ze znaczącym udziałem terenów zielonych, obecnie jedynym tego typu zachowanym przykładem w granicach miasta Siemianowice Śląskie.

Ustalenia dokonane w toku prowadzonego postępowania dowodowego pozwoliły Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego na określenie granic obszaru historycznego zespołu budowlanego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, na terenie działki ew. nr 3431/282 obręb 0053, co zostało odzwierciedlone na załączniku graficznym do niniejszej decyzji. Granice te uwzględniają pole rzeczywistych relacji przestrzennych i układ obiektów, które zachowały historyczne rozwiązania architektoniczne oraz przestrzenne. W granicach zespołu uwzględniony jest więc teren

położenia zabytkowych budynków oraz przestrzeni pomiędzy budynkami nr 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a położonymi równolegle oraz zwartym kompleksem budynku bramnego nr 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a. Minister jednocześnie ustalił, że traktowanie całości działki ew. nr 3431/282 obręb 0053, jako terenu historycznej zabudowy dawnego osiedla robotniczego jest nieuzasadnione. Poza wyznaczonymi niniejszą decyzją granicami, na terenie ww. działki znajdują się obiekty nieposiadające żadnych wartości zabytkowych, od strony zachodniej założenia - blok mieszkalny, przekształcony dawny dom robotniczy nr 8, a od strony północnej - niewielkie obiekty kubaturowe (garaże, budynek techniczny). Teren ten nie jest też istotny dla ustalenia wzajemnych relacji domów robotniczych o walorach historycznych oraz kompozycji przestrzennej założenia. Należy jednak zauważyć, że blok mieszkalny nr 8 pomimo współczesnej, nieadekwatnej formy dokumentuje jednocześnie lokalizację jednego z utraconych elementów ww. zespołu.

Wpisany do rejestru zabytków zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich posiada znaczące wartości zabytkowe, w tym historyczne, artystyczne i naukowe. Wartość historyczna tego zespołu wynika z faktu, że zachowane w znaczącej części osiedle mieszkaniowe wzniesione dla robotników huty „Laura”, jest dokumentem historii związanym z dziedzictwem przemysłowym Górnego Śląska. Założenie to jest świadkiem roli nieistniejącej już huty w układzie przestrzennym miasta, stanowi bowiem realizację koncepcji zabudowy socjalnej związanej z tym zakładem. Odzwierciedla normy takiej zabudowy, wynikające z dawnego ustawodawstwa, które zostały zaadaptowane do koncepcji rozproszonego osiedla mieszkalnego z towarzyszącym mu terenem zielonym, inspirowanej ideą „miasta ogrodu”. Powyższa koncepcja przestrzenna nawet w obecnej formie wyróżnia więc ww. założenie spośród innych tego typu osiedli robotniczych Górnego Śląska, które charakteryzują się bardziej zwartą zabudową sytuowaną w układach ulicowych. Wyodrębniony na terenie działki ew. nr 3431/282 obręb 0053, zespół zabudowy dawnego osiedla robotniczego zachował w wysokim stopniu pochodzącą z pierwszych dekad XX w. kompozycję przestrzenną oraz walory architektoniczne tworzących go budynków, co przekłada się na ocenę jego autentyczności oraz walorów architektoniczno-przestrzennych. Budynki tworzące przedmiotowy zespół zachowały się z nieznacznymi przekształceniami wyrazu architektonicznego (zmiana w obrębie połaci dachowych, zamurowanie przejścia bramnego, wymiana stolarki otworowej, prowizoryczne wejścia do budynków). Obiekty te utrzymały oryginalne bryły i formy, reprezentujące przykład śląskiej architektury mieszkalnej dla klasy robotniczej. Charakteryzują się więc uproszczonymi formami architektonicznymi i skromnym detalem elewacji, które dodatkowo urozmaicają istniejące jeszcze miejscowo okiennice. Wyjątkiem od tej zasady jest zaakcentowanie osi kompozycyjnej założenia poprzez reprezentacyjną oprawę miejsca dawnego przejścia bramnego (budynek nr 3-3a-3b-3c). Tym samym wartości artystyczne przedmiotowego zespołu wynikają głównie z utrzymania jego historycznej kompozycji, która jest dobrze czytelna nawet w obecnym stanie zagospodarowania działki ew. nr 3431/282 obręb 0053, a także zachowanego tradycyjnego wyrazu architektonicznego domów robotniczych. Zarówno walory kompozycyjne, jak i architektoniczne przedmiotowego zespołu są w pełni czytelne w kontekście wzajemnych relacji historycznej zabudowy osiedla. Wartość naukowa wpisanego do rejestru zabytków zespołu wynika z jego obecnej unikatowości na tle zabudowy Siemianowic Śląskich, którą na tym obszarze zdominowały bezstylowe, powojenne bloki mieszkalne. Przedmiotowe osiedle

nieś dane historyczne na temat dawnych standardów zabudowy socjalnej przy zakładach przemysłowych, a także tradycyjnych technik budowlanych związanych z Górnym Śląskiem. Ponadto, jako całość zespół stanowi materiał do badań nad oddziaływaniem i poszukiwaniem rozwiązań przestrzennych, które w sposób nowoczesny dla minionych pokoleń, podnosiły warunki bytowania w miastach i osiedlach, zgodnie z ideami leżącymi u podstaw koncepcji „miasta-ogrodu”, jako miejsca przyjaznego i zaspokajającego szerokie spektrum potrzeb mieszkańców.

Odnosząc się do niezadowolającego stanu technicznego niektórych budynków dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich, należy zauważyć, że wskazane miejscowe uszkodzenia struktury i wyposażenia obiektów, a także konieczność ich osuszenia i izolacji, nie mają wpływu na ocenę wartości zabytkowego przedmiotowego zespołu budowlanego. Zakres prac koniecznych do przeprowadzenia w obrębie poszczególnych budynków nie stanowi przedmiotu niniejszego postępowania. Szczegółowe rozwiązania techniczne takich działań będą bowiem procedowane w postępowaniach administracyjnych z zakresu nadzoru konserwatorskiego. Przy czym nie ulega wątpliwości, iż prace remontowe zabytkowych budynków zespołu, mające na celu zabezpieczenie i utrzymanie ich struktur są pożądane. Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego, przedmiotowy zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka w Siemianowicach Śląskich zachował elementy, które pozwalają na określenie jego cech kompozycyjnych, architektonicznych, w tym spójności co do czasu powstania, materiału, stylu oraz funkcji tworzących go obiektów. Upoważnia to Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do stwierdzenia, iż przedmiotowy zespół ten posiada wartości zabytkowe, pozwalające na objęcie go ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Przemawia za tym również interes publiczny, rozumiany w omawianej sprawie jako potrzeba zachowania dziedzictwa kulturowego miasta Siemianowice Śląskie oraz regionu Górnego Śląska dla przyszłych pokoleń. Nie ulega wątpliwości, że zespół dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka, w granicach wyznaczonych niniejszą decyzją, odpowiada definicjom legalnym zabytku art. 3 pkt 1 i 2 u.o.z., literalnie je wypełniając, zatem podlega ochronie i opiece bez względu na stan zachowania, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. „b” u.o.z., jako nieruchomy zabytek obszarowy tj. historyczny zespół budowlany zdefiniowany w art. 3 pkt 13 u.o.z.

Reasumując, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego po uzupełnieniu materiału dowodowego i analizie jego całokształtu, uznał za zasadną i potrzebną ochronę prawną zespołu budowlanego dawnego osiedla przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w Siemianowicach Śląskich, położonego na działce ew. nr 3431/282 obręb 0053. Zespół ten posiada bowiem wartości historyczne, artystyczne i naukowe, których nośnikiem jest zachowana autentyczna substancja zabytkowa. Ochrona prawna tego zabytku leży w interesie społecznym rozumianym jako potrzeba zachowania dziedzictwa kulturowego Górnego Śląska dla przyszłych pokoleń. Tym samym interes społeczny został oceniony jako nadrzędny nad słusznym interesem strony.

Pouczenie:

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Strona, która uważałaby, że decyzja ta narusza prawo, może – zgodnie z przepisem art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (j.t. Dz. U. 2026, 143) – wnieść na tę decyzję skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji. Skargę wnosi się za pośrednictwem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (ul. Krakowskie Przedmieście 15, 00-071 Warszawa).

Wpis sądowy od skargi wynosi 200 zł. Stronie, na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania, może być przyznane prawo pomocy. Prawo pomocy obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych w całości lub w części oraz ustanowienie adwokata albo radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego. Wniosek o przyznanie prawa pomocy wolny jest od opłat sądowych.

Z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Sekretarz Stanu
Generalny Konserwator Zabytków

Bożena Żelazowska

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymują:

1. Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Trafalczyka 3, 4, 5, 5A, 6, 6A, 8, 8A, 9, 10, 10A, 11 w Siemianowicach Śląskich, reprezentowana przez adw. Izabelę Targosz, Kancelaria Adwokacka ul. Kochanowskiego 6/1, 40-035 Katowice (doręczenie elektroniczne)
2. Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie, reprezentujący Skarb Państwa (doręczenie elektroniczne)
3. pozostali właściciele i użytkownicy wieczyści nieruchomości objętych niniejszym postępowaniem administracyjnym otrzymują decyzję w drodze obwieszczenia, na podstawie art. 94 u.o.z. oraz art.49 k.p.a., zamieszczonego na BIP MKiDN i Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie
4. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków (doręczenie elektroniczne)
5. a/a

Do wiadomości:

1. Miejski Konserwator Zabytków w Siemianowicach Śląskich za pośredn. Urzędu Miasta (doręczenie elektroniczne)
2. Narodowy Instytut Dziedzictwa (doręczenie elektroniczne)

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	485189.1274043.1035603
Nazwa dokumentu	Siemianowice Śląskie 1103r25 osiedle robotnicze wpis uchyl orzec decyzja na podpis GKZ.pdf
Tytuł dokumentu	
Sygnatura dokumentu	
Data dokumentu	
Skrót dokumentu	DEF72B865A9CEF5FABB3D5A331E0E8802AFE8AA7
Wersja dokumentu	1.0
Data podpisu	2026-05-18 11:40:07
Podpisane przez	Bożena Jadwiga Żelazowska Sekretarz Stanu

EZD 3.132.66.66.

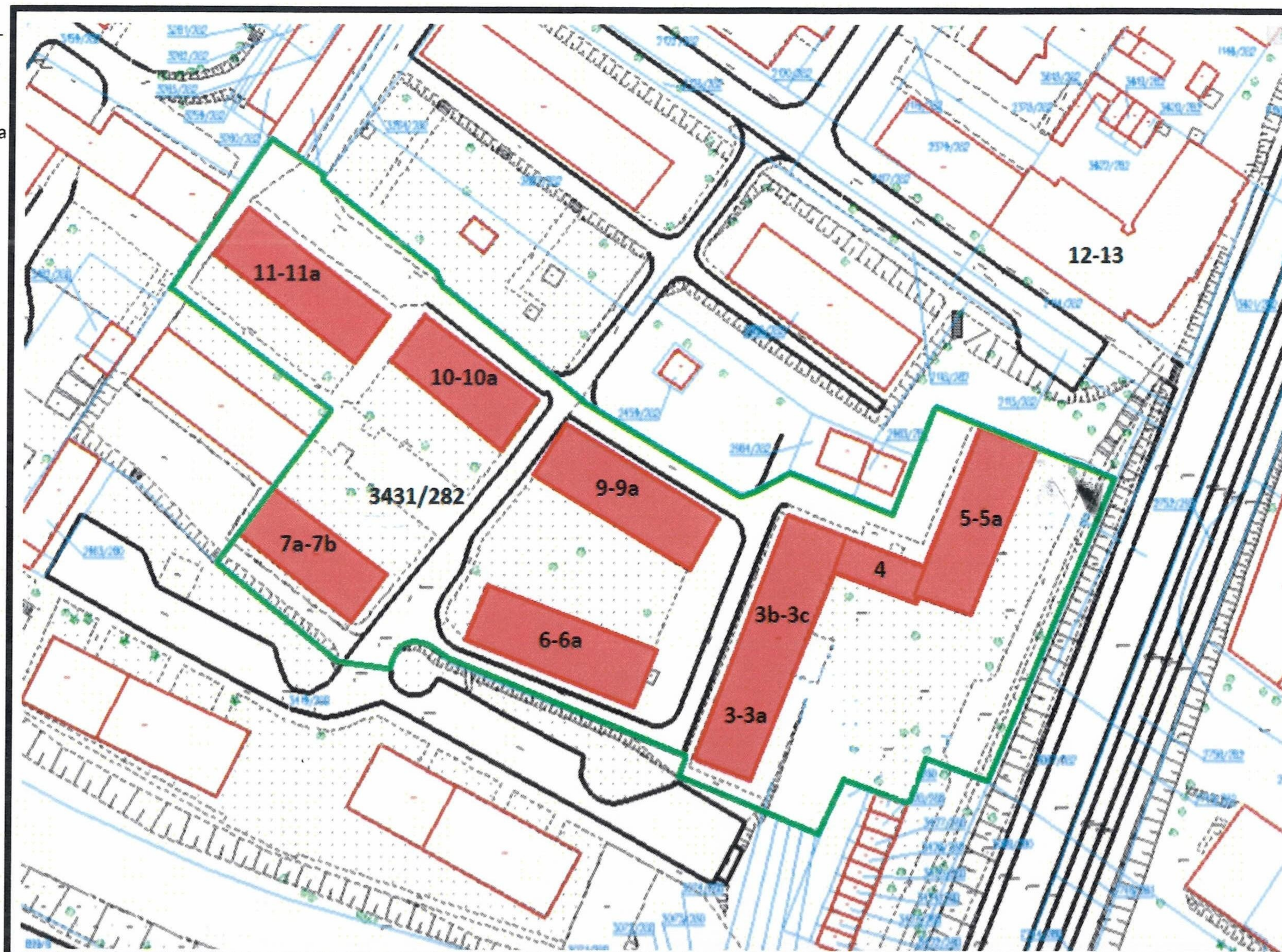
Data wydruku: 2026-05-19

Autor wydruku: Balsa Michał (Stanowisko do spraw rejestru zabytków i dokumentacji zabytków)

LEGENDA:

- Granice zespołu budowlanego dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w miejscowości Siemianowice Śląskie, wraz z terenem fragmentu działki ew. nr 3431/282 obręb 0053.
- Budynki tworzące zespół budowlany dawnego osiedla robotniczego przy ul. Trafalczyka 3-3a-3b-3c, 4, 5-5a, 6-6a, 7a-7b, 9-9a, 10-10a, 11-11a w miejscowości Siemianowice Śląskie.

Z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Sekretarz Stanu
Generalny Konserwator Zabytków

Bożena Żelazowska

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2335252.10952418.10415795

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	485189.1274042.1035602
Nazwa dokumentu	Siemianowice Śląskie 1103r25 załącznik graficzny do decyzji na podpis GKZ.pdf
Tytuł dokumentu	
Sygnatura dokumentu	
Data dokumentu	
Skrót dokumentu	9C55F32795AD30776E677FA5AF2E745252CC9CF6
Wersja dokumentu	1.0
Data podpisu	2026-05-18 11:40:32
Podpisane przez	Bożena Jadwiga Żelazowska Sekretarz Stanu

EZD 3.132.66.66.

Data wydruku: 2026-05-19

Autor wydruku: Balsa Michał (Stanowisko do spraw rejestru zabytków i dokumentacji zabytków)